

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

2021-2022 н.р.

Лектор:

Доктор економічних наук
професор

Нечипорук

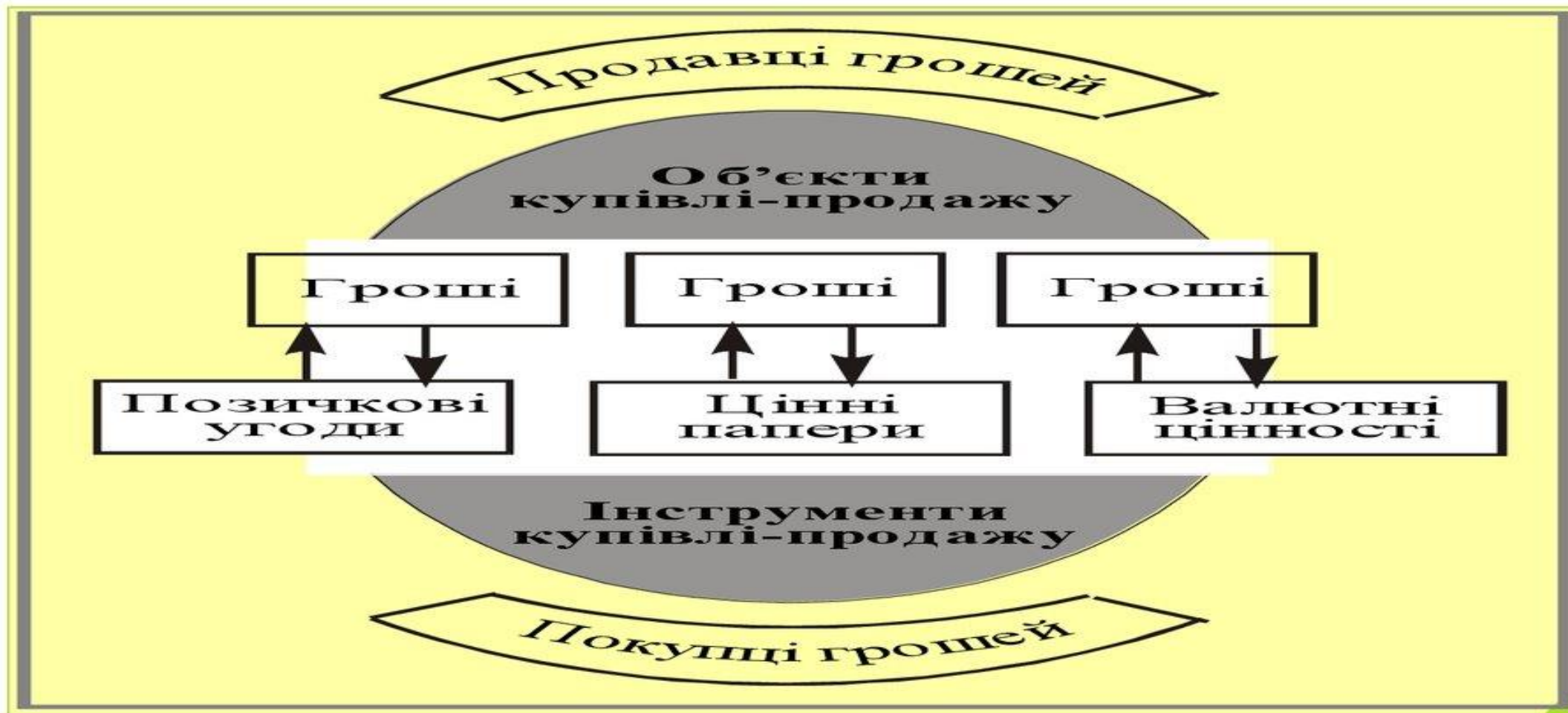
**Людмила
Володимирівна**

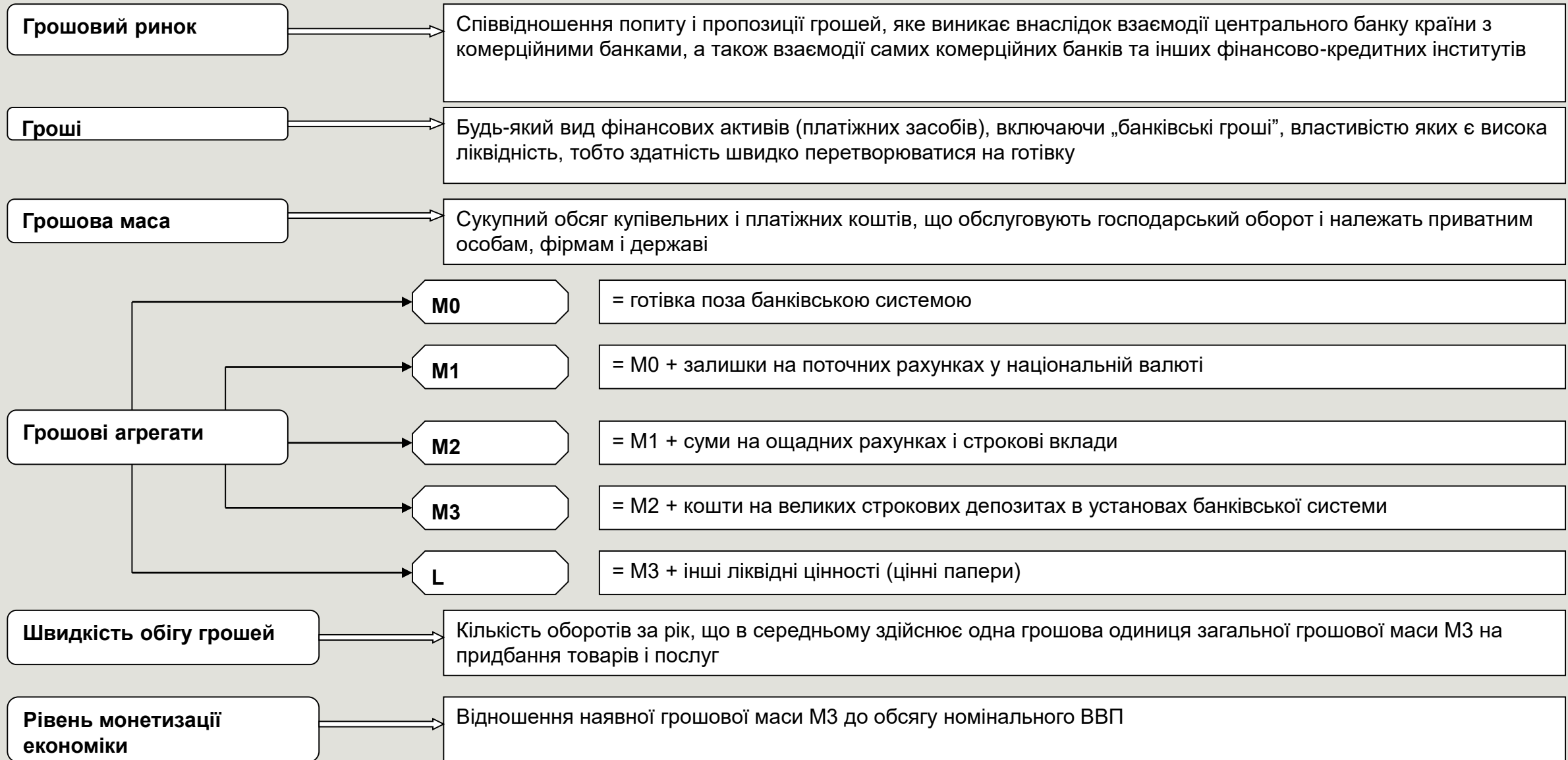
Тема 9. Фінансові послуги на грошовому ринку

План

1. Грошовий ринок. Особливості його державного регулювання.

2. Фінансові послуги на грошовому ринку. Особливості в Україні.

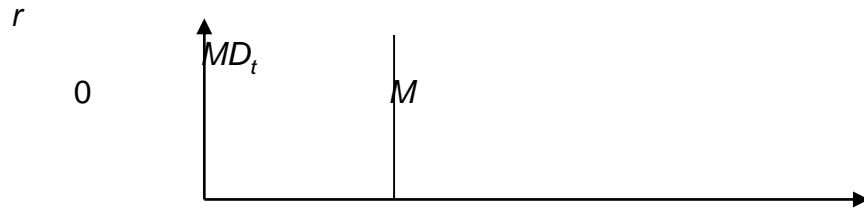

Попит на гроші – кількість ліквідних активів, яка потрібна в певний час як засіб обігу, платежів та заощаджень (нагромадження) купівельної спроможності

Попит на гроші для операцій
(MD_t)

Гроші для обслуговування операцій купівлі-продажу товарів, послуг і факторів виробництва

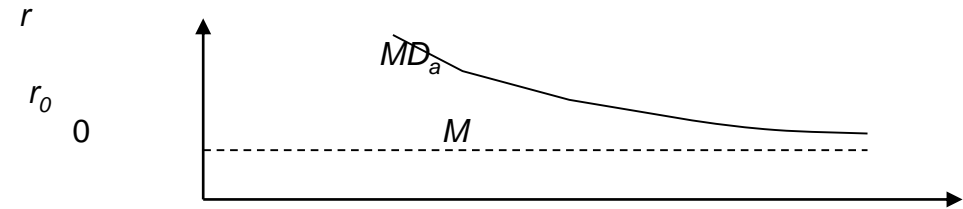
Рівняння обміну І. Фішера:
 $M \times V = P \times Q$

Попит на гроші для операцій

Попит на гроші з боку активів
(MD_a)

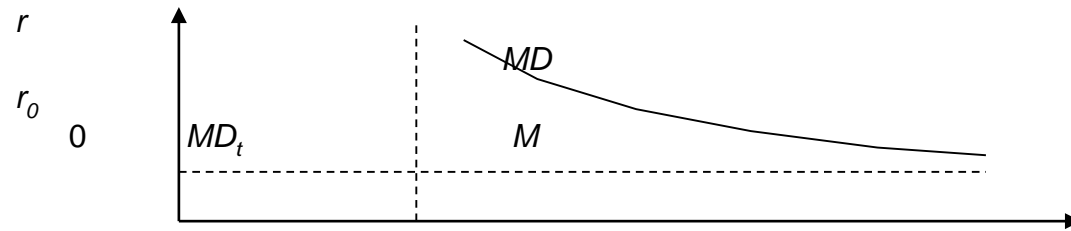
Гроші для вигідного розміщення частини доходів, що заощаджуються

Попит на гроші з боку активів

Загальний (сукупний) попит на гроші
(MD)

Складається з попиту на гроші для операцій і попиту на гроші з боку активів: $MD = MD_t + MD_a$

Загальний попит на гроші

Грошова (монетарна) політика держави

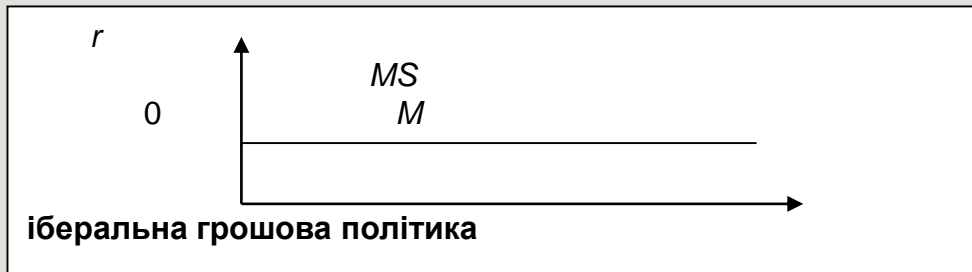
Жорстка

Проводиться, коли додатковий попит на гроші обумовлений змінами в номінальному ВВП, насамперед зростанням рівня цін

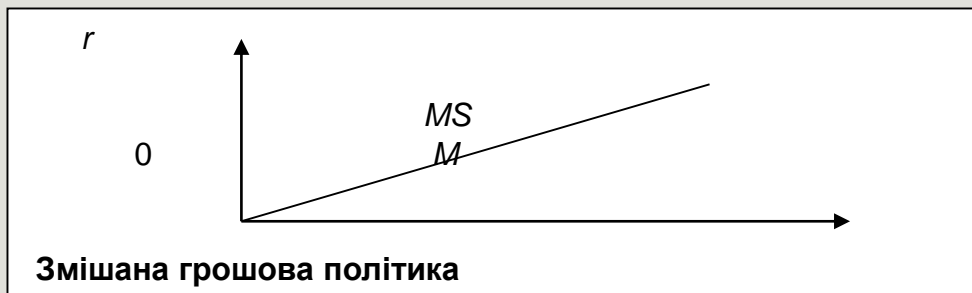
Ліберальна (гнучка)

Запроваджується, коли зміни в попиті на гроші відбуваються внаслідок змін у швидкості грошового обігу

Змішана

Використовується, коли зміни в попиті на гроші є наслідком змін у фізичному обсязі виробництва

Тема 9. Фінансові послуги на грошовому ринку

План

**2. Фінансові послуги на грошовому ринку.
Особливості в Україні.**

Грошовий ринок

дає змогу здійснювати
нагромадження,

оборот,

розподіл і

перерозподіл грошового капіталу між
сферами національної економіки.

З погляду системного підходу фінансові послуги на грошовому ринку, як
компоненти системи ринку фінансових послуг, поєднують **три основні складові:**

1. послуги на обліковому,
2. міжбанківському,
3. валютному ринках.

Обліковий ринок і його інститути допомагають підприємствам здійснювати фінансування на основі короткострокового залучення капіталу - вексельних кредитів.

Міжбанківський ринок - це частина грошового ринку, де тимчасово вільні грошові ресурси кредитних інститутів залучаються і розміщуються банками між собою переважно у формі короткострокових міжбанківських депозитів зі строком 1, 3, 6 місяців, граничні строки - від одного дня до двох років.

Валютний ринок - це сукупність економічних та організаційних форм, що пов'язані з купівлею або продажем валют різних країн. До складу валютного ринку як системи можна віднести підсистеми валютного механізму (правові норми та інститути, що демонструють їх на національному та міжнародному ринках) і валютних відносин (зв'язки, в які вступають фізичні та юридичні особи з метою здійснення міжнародних розрахунків, кредитних та інших грошових операцій).

Функції цих трьох складових :

- об'єднання дрібних заощаджень населення держави, приватного бізнесу, закордонних інвесторів і створення потужних грошових фондів;
- трансформація цих коштів у позиковий капітал, що забезпечує зовнішні джерела фінансування корпоративного бізнесу;
- спрямування частини коштів на міжбанківський ринок, що забезпечує стійкість кредитної системи, а також процес розширеного відтворення через видачу позик;
- надання позик державним органам для вирішення невідкладних завдань, покриття дефіциту бюджету.

Депозитна операція – це операція із залучення коштів на вклади та розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів банку.

За економічним змістом депозити банків поділяються на такі види:

- 1. депозити до запитання;*
- 2. строкові депозити;*
- 3. ощадні вклади населення;*
- 4. ощадні сертифікати.*

Депозити до запитання - це кошти, що знаходяться на поточних, бюджетних рахунках, на кореспондентських рахунках комерційних банків і використовуються власниками залежно від потреби в цих коштах.

Строкові депозити - це кошти, що зберігаються на окремих депозитних рахунках у банку протягом установленого строку, який визначається при відкритті цих рахунків.

Сума доходу за депозитною операцією може бути визначена так:

$$Дд = (M * П * t) / T * 100,$$

де M - сума вкладу;

П - рівень депозитного відсотка;

t - термін розміщення вкладу в днях;

T - розрахункова кількість днів в році.

Ощадні вклади – це вклади населення, що розміщуються у банках з метою їх зберігання і поступового нагромадження.

Ощадні (депозитні) сертифікати - це письмові свідоцтва банку про депонування коштів, які засвідчують право вкладників або їх правонаступників на отримання після закінчення встановленого строку суми депозиту та процентів за ним.

Банки здійснюють відкриття рахунків резидентам України (юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, фізичним особам) та нерезидентам України (юридичним особам-інвесторам, представництвом юридичних осіб в Україні та фізичним особам). Порядок відкриття банківських рахунків та їх режим визначається Національним банком України. Договір банківського рахунка укладається у письмовій формі.

Банківськими установами здійснюється відкриття своїм клієнтам (крім банків) двох видів рахунків:

- ❑ вкладних (депозитних);
- ❑ поточних, що використовуються клієнтами для забезпечення своєї господарської діяльності та власних потреб.

Розрахунки між юридичними особами,
а також розрахунки за участю
фізичних осіб, що пов'язані зі
здійсненням ними підприємницької
діяльності, провадяться у
безготівковій формі.

Залежно від виду платіжного інструмента та особливостей документообороту в розрахункових операціях клієнтами банків можуть застосовуватись такі *форми безготівкових розрахунків*:

- платіжними дорученнями;
- платіжними вимогами-дорученнями;
- платіжними вимогами;
- інкасовими дорученнями (розпорядженнями);
- акредитивами;
- чеками;
- векселями.

Фінансові послуги з емісії та обслуговування платіжної карти

Відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» **платіжна картка** являє спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, що використовується для ініціювання переказу грошей з рахунку платника або з відповідного рахунка банку з метою оплати вартості товарів і послуг, перерахування грошей зі своїх рахунків на рахунки інших осіб, отримання грошей в готівковій формі в касах банків, пунктах обміну іноземної валюти уповноважених банків та через банківські автомати, а також здійснення інших операцій, передбачених відповідним договором.

Основними **операціями банку** щодо забезпечення випуску та обігу платіжних карток є:

- *емісія карток;*
- *еквайринг;*
- *видача готівки за картками.*

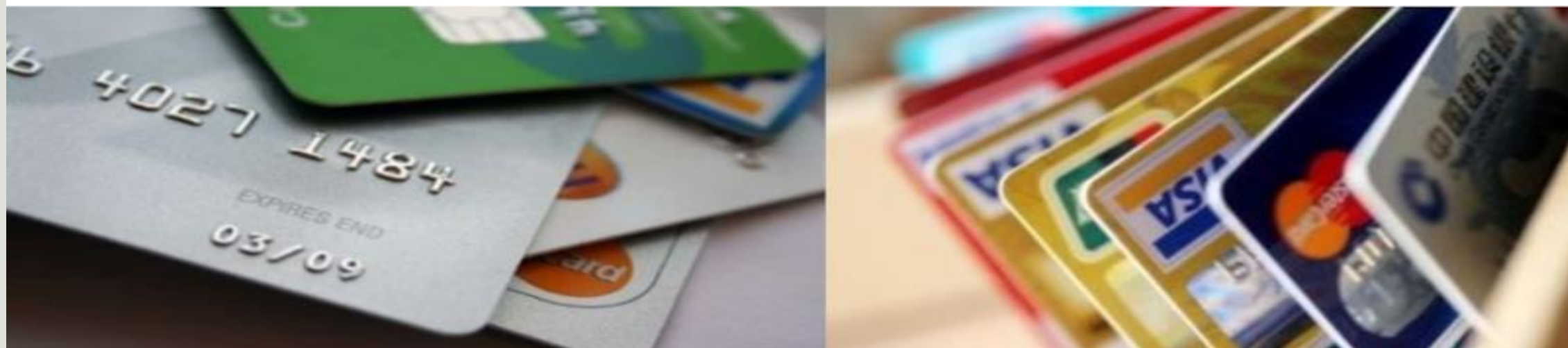

Емісія платіжних карток в межах України проводиться виключно банками, які мають ліцензію НБУ на здійснення таких операцій, та уклали договір з внутрішньодержавною або міжнародною платіжною системою.

За призначенням банківські платіжні картки поділяються на:

1. *особисті платіжні картки*, що надаються фізичним особам (за винятком суб'єктів підприємницької діяльності);
2. *корпоративні платіжні картки*, держателями яких є юридичні особи та фізичні особи - підприємці.

За схемою розрахунків банківські платіжні картки поділяються на:

- 1. *дебетні платіжні картки* надають можливість власникам банківського карткового рахунку розпоряджатися коштами на цьому рахунку в межах їх залишку;
- 2. *дебетно-кредитні картки* – за допомогою них клієнти здійснюють операції в межах залишку коштів на картковому рахунку, а в разі їх нестачі - за рахунок наданого банком кредиту;
- 3. *кредитні платіжні картки* забезпечують проведення їх держателями розрахунків за товари і послуги за рахунок банківського кредиту. Власник такої картки може здійснювати розрахункові операції в межах визначеного банком ліміту кредиту.

Розрізняють звичайні і привілейовані картки.

Звичайні платіжні картки забезпечують їх держателям можливість здійснення стандартного набору операцій.

Привілейовані картки розраховані на клієнтів з високим рівнем доходів та надають останнім право на додаткові послуги та привілеї.

Фінансові послуги з обслуговування вексельного обігу

Окремий спектр фінансових послуг на грошовому ринку є пов'язаний з обслуговуванням *векселів* - особливих грошових документів, здатних відокремлюватись від господарської операції, з якою була пов'язана їх емісія, і здійснювати самостійний рух носіїв певної суми вільного капіталу.

Згідно з українським законодавством банки можуть проводити з векселями *кредитні, комісійні, торговельні, розрахункові, гарантійні операції.*

Кредитні операції супроводжуються наданням або залученням грошових засобів проти векселя або під забезпечення векселя.

До складу кредитних операцій входять:

- облік векселя,
- видача кредитів під заставу векселів,
- переврахування та перезастава облікованих векселів.

У процесі реалізації *комісійних операцій* з векселями банківські установи виконують доручення клієнтів на отримання вексельних сум від боржників або приймають на себе зобов'язання боржників щодо погашення векселів.

До комісійних операцій належать:

- інкасування,
- доміцеляція,
- зберігання векселів.

Торговельні операції з векселями, а саме:
купівля, продаж, обмін векселів за
дорученням клієнтів, здійснюються банками
на підставі укладених договорів комісії.

